

Tensiune diplomatică

„Ambasadorii celor două puteri au avut un schimb de păreri asupra chestiunii marocane.“

Ziarele (vara lui 1911)

Când bătu „de-al doilea“ la clopotnița din sat, cu o jumătate de oră înaintea ultimului dangăt ce vestea liturghia de duminică, lunganul Lebrac, îmbrăcat cu haina lui de postav croită din dolmanul bunicului, purtând pantaloni de doc noi, încălțat cu niște bocanci fără lustru de-atâta grăsime ce-aveau pe ei și purtând pe cap o șapcă mițoasă, lunganul Lebrac, zic, veni să se sprijine de zidul băii publice în așteptarea trupelor pe care urma să le pună la curent cu situația și să le informeze despre succesul deplin al întreprinderii.

Colo, în fața ușii lui Fricot, hangiul, câțiva bărbați cu pipele în gură se pregăteau să se ducă „să ia una mică“ înainte de a intra la slujbă.

Camus sosi curând, cu pantalonii lui roși în dosul genunchilor și cravată roșie ca gușa de căldăraș: își zâmbiră; apoi se iviră cei doi Gibus, puși pe adulmecat; apoi Gambette, care nu știa încă nimic, apoi Guignart și Boulot, La Crique, Guerreuillas, Bombé, Tétas și întregul

Respect r... contingent de combatanți din Longeverne, vreo patruzeci cu totul.

Cei cinci eroi din ajun luară de la capăt istoria expediției lor de cel puțin zece ori fiecare, în timp ce cu gura scăldată de bale și ochii strălucitori, camarazii le sorbeau cuvintele, mimau gesturile și aplaudau frenetic la momentele importante.

După care Lebrac rezumă situația în acești termeni:

— Așa, o să vadă ei dacă suntem boașe moi! Cu siguranță că în după-amiaza asta o să vină să dea târcoale de prin tufișurile de la Saute, doar așa ca să ne caute răcă, și-o să fim cu toții acolo ca să-i primim „olecuță“. O să trebuiască să luăm cu noi toate aruncătoarele de pietre și toate praștiile. Nu-i nevoie să ne-ncurcăm cu ciomege, nu-i cazul să ne-ncăierăm. Cu hainele de duminică pe noi, trebuie să fim atenți să nu ne murdărim prea tare, pentru că ne-ar certa la întoarcere. Atâta doar c-o să le spunem două vorbe.

A treia bătaie de clopot (și ultima) răsună puternic și îi puse în mișcare, făcându-i să se îndrepte încetisor spre locul lor obișnuit, în băncile micuțe de pe lângă capela Sfântului Iosif, simetrică celei a Fecioarei, unde se așezau fetele.

— La naiba! exclamă Camus în timp ce trecea pe sub clopotniță; și eu care *astăzi* trebuie să ajut la slujitul liturghiei, o să mă ia-n focuri *corbul*!

Și fără să mai piardă timpul cu vârâtul mâinii în marele agheasmatar de piatră în care camarazii lui își bălăceau mâna în trecere, străbătu naosul sprinten ca o gazelă ca să se ducă să-și pună stiharul de ajutor sau acolit.

Când, la cuvintele *Asperges me*, trecu printre bănci ducând gălețica cu agheasmă, în care preotul vâra mănunchiul de busuioc, nu se putu abține să arunce o privire spre frații săi de arme.

Văzu cum Lebrac îi arăta lui Boulot o poză dată de sora lui Tintin, o floare de lelea ori de mușcată, de nu cumva o fi fost o panseluță, întărită de cuvântul „amintire“, și cum făcea cu ochiul cu un aer de don juan.

Și-atunci Camus se gândi și el la Tavie¹, buna lui prietenă, căreia îi dăruise de curând o turtă dulce, de doi bănuți, nu vă fie cu supărare, pe care o cumpărase la iarmarocul din Vercel, o drăgălașă turtă dulce în formă de inimă, presărată cu bomboane roșii, albastre și galbene și împodobită cu o deviză ce i se păruse cum nu se poate mai nimerită:

*La genunchi-ți, inima mi-aștern în dar
Primește-o, așadar!*

O căută din ochi în rândurile unde stăteau fetele și văzu că îl privește. Gravitatea atribuțiilor lui îi interzicea să zâmbească, dar inima i se simți săgetată și, roșind ușor, își îndreptă spinarea, ținând gălețica de agheasmă cu mâna înțepenită.

Mișcare ce nu-i scăpă lui La Crique, care-i împărtăși lui Tintin:

— Ie-te la Camus cum se-mpăunează! Se vede cât de colo că Tavie îi trimite ocheade.

---

¹ Diminutiv de la Octavie (n. a.).

Iar Camus își spuse în sinea lui: acum, că a început școala, o să ne vedem mai des.

Da... numai că războiul fusese declarat!

La ieșirea de la slujba de după-amiază, lunganul Lebrac își adună toate trupele și vorbi ca un șef:

— Duceți-vă să vă puneți hainele de toate zilele, luați un coltuc de pâine și adunați-vă pe terenul comunal, la cariera lui Pepiot.

Se împraștiară ca un stol de vrăbii și, peste cinci minute, alergând unul după altul și mușcând din bucata mare de pâine, se întâlniră la locul desemnat de general.

— O să trebuiască să nu trecem de cotul drumului, le recomandă Lebrac, conștient de rolul lui și purtând de grijă trupei sale.

— Și crezi c-o să vină?

— Altminteri, n-ar fi decât niște cufuriți, apoi adăugă ca să-și explice ordinul: sunt unii sprinteni, știți, mă, alde bucă-mare. Ai auzit, Boulot? Treaba e să nu ne lăsăm găjbiți. Luați cataroaie în buzunare; la cei care au praștii cu *lastic*, dați-le pietre potrivite și atenție să nu le pierdeți. O să urcăm până la Tufărișul cel Mare.

Imașul comunei Saute, care se întinde de la pădurea Teuré la nord-est, la pădurea Velrans la sud-est, e un dreptunghi mare, vălurit, lung cam de-o mie cinci sute de metri și lat de opt sute de metri. Lizierele celor două păduri alcătuiesc laturile cele mici ale dreptunghiului. Un zid de piatră dublat de un gard viu, el însuși protejat de un șir de tufișuri, îl mărginesc în partea de jos, spre locurile unde se sfârșește; în partea de sus, marginea destul de imprecisă e marcată de cariere abandonate, pierdute într-o fâșie împădurită și fără nume, alunișuri

ce alcătuiesc un hățiș, des ce nu-i tăiat niciodată. De altminteri, întregul teren comunal e acoperit de tufişuri, hățişuri, boscheți și copaci izolați ori în pâlcuri, ceea ce face din el un câmp ideal de bătaie.

Un drum pietruit venind dinspre satul Longeverne urcă anevoie, tăind pieziș dreptunghiul, apoi, la cincizeci de metri de liziera pădurii din Velrans, o cotește strâns, pentru a îngădui căruțelor încărcate să ajungă fără prea mare greutate în vârful crestei.

Un luminiș mare, presărat cu stejari, tufe spinoase și aluni umple bucla de contur: i se spune Tufărișul cel Mare.

Cariere de suprafață, exploatate de Pepiot schimonsitul, Laugu du Moulin, care își spun *enterprenori* după ce beau, și uneori de Abel le Rat, mărginesc drumul în partea de jos.

Pentru puști, carierele acestea constituie doar minunate și inepuizabile magazii de aprovizionare.

Pe terenul acesta fatal, la distanță egală de cele două sate, de ani și ani, generații de puști din Longeverne și din Velrans se snopiseră în bătai, se biciuiseră și se bătuseră cu pietre, deoarece în fiecare toamnă și-n fiecare iarnă ostilitățile o luau de la capăt.

Cei din Longeverne înaintau de obicei până la cotitură, mulțumindu-se să se mențină pe bucla făcută de drum, cu toate că și cealaltă parte aparținea tot comunei lor, la fel ca și pădurea Velrans, dar cum aceasta din urmă se afla foarte aproape de satul inamic, le slujea adversarilor drept loc întărit, loc de retragere și adăpost sigur în caz de urmărire, ceea ce-l făcea pe Lebrac să spumege de furie:

Respect pentru — Totdeauna părem a fi cotropiți, fir'ar să fie!

Nu trecuseră nici cinci minute de când isprăviseră cu mâncatul pâinii, când Camus, cățărătorul, postat de veghe în crengile stejarului cel mare, semnală mișcări suspecte la liziera inamică.

— Doar v-am spus eu! constată Lebrac. Pitiți-vă iute! Să creadă că sunt singur! Mă duc să-i întărât! Cuțu', cuțu', prinde-aici! Iar de cumva ar veni să mă prindă, haț!

Și odată ieșit Lebrac dindărătul ascunzătorii lui de tufe spinoase, următoarea conversație diplomatică se angajă în formele obișnuite:

(Fie ca cititorul sau cititoarea să binevoiască a-mi îngădui o paranteză și un sfat. Grija față de adevărul istoric mă obligă să întrebuițez un limbaj care nu-i tocmai cel folosit pe la curți, nici în saloane. Nu încerc niciun fel de rușine și niciun scrupul restituindu-l, exemplul lui Rabelais, maestrul meu, îngăduindu-mi-o. Totuși, domnii Fallières ori Bérenger neputând fi comparați cu Francisc I, nici eu cu ilustrul meu model, timpurile de altfel sunt altele, sfătuiesc urechile delicate, sufletele sensibile să sară vreo cinci-șase pagini. Și mă întorc la Lebrac:)

— Da' arată-te odată, hei, bă despicatele, gaură-n cur, puturosule, împuțitule! Dacă nu ești laș, scoate-ți la vedere mecla ta de cur cu pene! Hai!

— Hei, cur-pestriț, fă-te mai încoa' să te vedem! replică inamicul.

— E Aztecu' a lu' alde Gués, preciză Camus, da' îi mai văd și pe Touegueule, pe Bancal și Tatti, ca și pe Migue la Lune: o șleahtă-ntreagă de bălegoși.

Lebrac continuă:

— Tu ești ăla, mă, rahat cu ochi, care-ai zis că noi ăștia din Longeverne suntem niște boașe moi. Ți-arăt eu ție dacă suntem ori ba boașe moi. A fost nevoie de poalele de la toate cămășile voastre ca să ștergeți ce-am scris eu pe ușa bisericii. Niște cufuriți ca voi n-ar fi îndrăznit să facă o ispravă ca asta.

— Hai, mai apropie-te nițel, răcnitorule, dacă ești așa de șmecher, numa' gura-i de tine și gioalele, să ți le iei la spinare!

— Fă și tu juma' de drum, băăă, negustor de zdrențe! Că doar nu pipăind boașele vacilor¹ în oborul de prin iarmaroace s-a îmbogățit tac-tu!

— Da' tu! Coșmelia-n care stați e ciuruită toată de ipoteci!

— Ba pe-a mă-tii cu ipotecă cu tot, neam de traistă ce ești! Când o să iei pușca de cârpă a lu' bunică-tu și să dărâmi ușile, cu câte-un *Pater*?

— La noi nu se-ntâmplă ca la Longeverne, să piară găinile de foame în plin seceriș.

— Păi, da, la Velrans, păduchii mor de dovleacul vos-tru, da' nu se știe dacă de foame sau otrăviți.

Velrani

Mocofani

Cu moacă de prostovani

Duc Iazma prin bolovani.

---

¹ Autentic (n. a.).

— Ole! ole!.. ole!... făcu în spatele căpeteniei corul de războinici din Longeverne, neînstare să se mai ascundă și nici să-și mai stăpânească entuziasmul și mânia.

Aztec des Gués ripostă:

*Longevernii răhățoși
Le curg ochii urduroși,
Pe căpiță s-au suit
Scaraoțchi i-a-nghițit!*

Iar corul velranilor își aprobă la rândul-i frenetic generalul prin ole-ole-uri prelungi și răsunătoare.

Valuri de insulte se revărsară de-o parte și de alta, în rafale și în trombă; apoi cei doi șefi, deopotrivă de surescitați după potopul de înjurături clasice și moderne, rostiră:

— Vânători de șoareci morți!

— Vanzători de piei de cloșcă! etc., etc. Și întorcându-se la timpurile străvechi, își azvârliră în față cu toată necinstea obișnuită învinuirile cele mai abracadabrate și mai mârșave din repertoriu:

— Hei, ți-aduci aminte când se pișa mă-ta în tocană, ca să-i lungească sosul?

— Da' tu, când mă-ta cerea fuduliile de la omul de scopea taurii, ca să ți le dea să le halești cu salată?

— Adu-ți aminte de ziua când tac-tu a zis c-ar fi fost mai bine să crească un vițel decât un soi rău ca tine!

— Dar tu? Când mă-ta a zis că mai curând ar da țâță la o vițică decât sor-tii, ca barem să nu crească o curvă!

— Sor-mea, ripostă celălalt, care n-avea nicio soră, bate untul; da' când o bate rahatul, ai să vii tu să lingi vergeaua.

— **Atenție, îi preveni Camus, uitate-l pe Touegueule c-azvârle pietre cu praștia.**

Într-adevăr, o piatră șuieră prin aer pe deasupra creștetelor lor; îi răspunseră ricanând, apoi curând proiectilele brăzdară cerul ca grindina, de-o parte și de alta, în timp ce talazul spumos și tot mai îmbelșugat de injurii piperate continua să se reverse dinspre Tufărișul cel Mare spre liziera pădurii și invers, repertoriul unora și-al altora fiind pe cât de îmbelșugat, pe-atât de pe sprânceană ales.

Dar era duminică: cele două tabere erau îmbrăcate în țoalele lor bune și nimănui, nici șefilor, nici soldaților, nu i-ar fi trecut prin minte să încalce porunca, înfrun-tându-se-n trânte periculoase.

Așa că toată lupta se mărgini în ziua aceea la schimbul de impresii pe care l-am văzut, dacă putem spune așa, și la duelul de artilerie care, de altfel, n-a făcut nicio victimă serioasă, nici de-o parte, nici de alta.

Când prima bătaie de clopot pentru rugăciune răsună la biserica din Velrans, Aztec des Gués dădu armiei lui semnalul de întoarcere, nu fără a le arunca inamicilor, dimpreună cu o ultimă injurie și o ultimă piatră, această provocare supremă:

— Măine vă arătăm noi vouă, aici, boașe moi din Longeverne!

— O tai, ha, lașule! îl batjocori Lebrac. Așteaptă tu un pic, da, așteaptă până mâine, și-ai să vezi ce-o să vă facem, răpănoșilor!

Și-o ultimă grindină de pietre salută plecarea velranilor în tranșeea din mijloc, pe unde-o apucaseră.

Cei din Longeverne, al căror orologiu comunal era în întârziere, sau ora rugăciunii fusese lăsată pe mai

Respect t

târziu, profitară de dispariția inamicului și dădură dispoziții de luptă pentru a doua zi.

Tintin avu o idee genială.

— Va trebui, zise el, să ne pitim vreo cinci-șase în tufișul ăsta, înainte de sosirea lor, și să nu ne clintim nici atâtica, iar primului care-o trece nu prea departe de aici să-i sărim în cârcă și să fugim cu el.

Șeful ambuscadei, cu acordul imediat al trupei, alese dintre cei mai sprinteni pe cei cinci care să-l însoțească în timp ce ceilalți aveau să dea atacul deschis, apoi se întoarseră cu toții în sat cu sufletul clocotind de patimă războinică și însetat de represalii.

